

Ajankohtaiset

Loitsujen taikaa Italiassa

Konferenssiraportti: The Language of Magic. 12th International Interdisciplinary Conference organized by the ISFNR Committee on Charms, Charmers and Charming. May 22–24, 2019.

Tuukka Karlsson ja Siria Kohonen

ISFNR:n loitsujaoston (Committee on Charms, Charmers and Charming) viimeisin konferenssi järjestettiin toukokuussa Adrianmeren rannalla, Italian Pescarassa. Tapahtumaa isännöivä Chieti-Pescaran yliopisto oli järjestänyt vierailleen hyvin toimivat puitteet runsaine kahvitarjoiluineen ja lounaineen – nälkää emme päässeet näkemään!

Suomesta saimme seuraksemme Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran **Senni Timosen** ja **Henni Ilomäen**, unohtamatta myöskään University College Corkin väitöskirjatutkijaa **Ilona Tuomea**. Kotimaista loitsuosaamista oli siis hienosti tarjolla kansainvälisessä tapahtumassa.

Varsinaista pääpuhujaa ei konferenssilla ollut, vaan tervetuliaispuheiden jälkeen siirryimme suoraan esitelmien pariin. Hieman käytännön hankaluuksia ensimmäiselle konferenssipäivälle uhkasi tuottaa lentoliikenteen ongelmat, jotka johtivat muun muassa kahden ensimmäisen paneelin puheenjohtajan **Jonathan Roperin** poissaoloon ensimmäiseltä päivältä. Järjestävät saivat kuitenkin tilanteen paikattua, ja esitelmät pääsivät alkamaan ilman pahoja viivästyksiä.

Koska me molemmat teemme tutkimusta suomalais-karjalaisten loitsujen parissa, tarjosi konferenssi varsinaisen intensiivisukelluksen Keski- ja Länsi-Euroopan loitsutraditioihin. Lisäksi mukaan mahtui myös Lähi-Idän kulttuuripiireihin keskittyviä esityksiä. Loitsujen, magian ja niihin liittyvien ilmiöiden moninaisuus historian saatossa ja eri alueilla konkretisoitui esitelmien myötä mielenkiintoisesti, mutta yhteneväisyyksienkin tarkastelu tuotti tulosta. Tyypilliseen tapaan monien esitelmien kommentit käsittelivät paralleelisia ilmiöitä kommentoijan omassa tutkimuskohteessa, ja kuinka nämä toiseen kulttuuriin kuuluvat paralleelit saattaisivat valottaa uusia tulkintoja esitelmöijän tutkimusaiheessa. Yhteneväisyyksiä löytyi niin naapurusten – kuten Suomen ja Viron – kuin toisistaan kauempienkin kulttuurien ja ajanjaksojen väliltä.

Suurella osalla esitelmän pitäjistä aineisto oli hyvin konkreettisen tekstikeskeistä, ja lähestymistavat olivat monella sen myötä varsin filologisia. Yhtenä mielenpainuvimpana aiheena erottui myös esitys foneettisten erikoispiirteiden, kuten tiettyjen äänteiden, esiintyvyydestä loitsuissa. Kiinnostavasti pääsimme kurkistamaan myös fyysisten esineiden, kuten

amulettien ja kulhojen, sisältämiin loitsuihin: keitä olivat esimerkiksi mesopotamialaiset naiset, jotka kirjoittivat loitsuja ruukkuihin, ja millainen oli heidän käyttämänsä loitsukieli? Kaiken kaikkiaan käsiteltyjen ilmiöiden ajallinen ja paikallinen variaatio oli ilahduttavan suurta.

Varsinainen urakkamme oli ajoitettu konferenssin toiselle päivälle, jolloin pääsimme tuomaan näkemyksiä hieman erilaisesta – suullisesti välittyneestä – loitsuperinteestä. Olimme onneksi varautuneet taustoittamaan omia tutkimuskohteitamme huolellisesti, ja yleisö vaikutti pääsevän hyvin kärryille esityksistämme. Omia lingvistisen antropologian, folkloristiikan ja kognitiivisen uskontotieteen yhdistelmiä täydensivät Senni Timosen ja Henni Ilomäen esitykset 1600-luvun käräjäloitsuista ja tietäjän auktoriteetista.

Vaikka järjestelyt sujuivat jouhevasti, mielenkiintoisena kokemuksena muistiin jäi erään paneelin paikallisesta yliopistosta saapunut puheenjohtaja. Kyseisen vanhemman miesprofessorin mielestä oli täysin hyväksyttävää puhua italiaa huolimatta siitä, että kyseistä kieltä osaavia oli salissa paikalla korkeintaan kourallinen. Kaikeksi onneksi järjestäjien edustaja alkoi pienen hämmingin jälkeen tulkiksi. Erään italiaa osaavan kollegan mukaan mainittu puheenjohtaja kertoi paneelin aluksi rakastavansa italian kieltä ja olevansa sitä mieltä, että paikalle tulleet olisivat voineet sitä etukäteen opetella. Kokonaisuudessaan kyseisen herrasmiehen puheenjohtajuus koostui lähinnä italiaksi esitetyistä, muun muassa Dantea koskevista monologeista, vaikka Dante ei varsinaisesti esitelmien aiheena ollutkaan. Mielenkiintoisesta asenteesta huolimatta vastustimme kiusausta esittää kovaan ääneen vastakommentteja suomeksi.

Meidän osaltamme konferenssi päättyi upeaan merelliseen illalliseen hiekkarannan kupeessa. Kaiken kaikkiaan konferenssi tarjosi paitsi tilaisuuden tavata niin uusia kuin vanhojakin tuttuja, myös mahdollisuuden päästä oppimaan uutta ja kertomaan omista tutkimuslinjoistamme. Varsin onnistunut tapahtuma siis!

FM Tuukka Karlsson ja TM Siria Kohonen ovat folkloristiikan väitöskirjatutkijoita Helsingin yliopistossa.